DSM-5 Bedensel Belirti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 Bedensel Belirti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20183

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

DSM-5 Bedensel Belirti Ölçe?i, Amerikan Psikiyatri Birli?i taraf?ndan yay?mlanan **Ruhsal Bozukluklar?n Tan?sal ve ?statistiksel El Kitab? Be?inci Bask?s?** (DSM-5) rehberli?inde geli?tirilmi? bir öz bildirim arac?d?r. Bu ölçek, özellikle **Bedensel Belirti Bozuklu?u** spektrumundaki belirtilerin ?iddetini ve yayg?nl???n? de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çal??malar?, T. Sar?kavak ve arkada?lar? taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekle?tirilen bir **uyarlama** çal??mas?yla sa?lanm??t?r.

Ölçek, bireylerin son bir hafta içinde deneyimledikleri çe?itli somatik yak?nmalar?n yo?unlu?unu ve buna ba?l? s?k?nt?y? ölçer. **DSM-5** Bedensel Belirti Ölçe?i, klinik de?erlendirme süreçlerini desteklemek ve ara?t?rmac?lara standartla?t?r?lm?? bir ölçüm arac? sunmak üzere adapte edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, Bedensel Belirti Bozuklu?u, Somatik Belirtiler, Psikiyatri, Ölçek Uyarlamas?, Öz Bildirim.

Yazarlar

Talat Sar?kavak, Kadir Bal?kç?, Ömer Aydemir.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin son yedi gün içinde deneyimledikleri bedensel belirtilerin yo?unlu?unu ve bu belirtilerle ili?kili rahats?zl?k düzeylerini ölçmektir. Bu, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, bireyin **bedensel belirti** yükünü h?zl? ve standart bir ?ekilde de?erlendirme imkan? sunar.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve dili ba?lam?nda da geçerli ve güvenilir oldu?unu kan?tlamay? hedeflemi?tir. Bu sayede, Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda **DSM-5** tan? kriterlerine uygun tarama ve de?erlendirme yap?labilmesi amaçlanm??t?r. Ölçek, özellikle somatoform bozukluklar ba?lam?nda belirti ?iddetini belirlemede kritik bir rol oynar.

Yap?

Ölçek, **DSM-5**'te tan?mlanan ve belirgin s?k?nt?ya neden olan somatik belirtilerin kendilerine odaklan?r. Ölçülen yap?, yaln?zca fiziksel a?r? veya rahats?zl?k de?il, ayn? zamanda bu belirtilere e?lik eden a??r? dü?ünce, duygu ve davran??lar? da kapsayan geni? bir **Bedensel Belirti Bozuklu?u** yelpazesidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu yap?sal de?erlendirme, belirtilerin ?iddetini (örne?in a?r?, yorgunluk, gastrointestinal sorunlar) ve bili?sel/duygusal bile?enlerini (örne?in sa?l?k endi?esi, belirtilere harcanan zaman) ele alarak, bozuklu?un çok boyutlu do?as?n? yakalamay? amaçlamaktad?r. Ölçek, Düzey 1 ve Düzey 2 ölçümleri ba?lam?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r ve somatik semptomlar?n klinik düzeydeki önemini nicelle?tirmeye yard?mc? olur.

Geçerlilik

Sar?kavak, Bal?kç? ve Aydemir (2017) taraf?ndan yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal **geçerlili?ini** test etmek amac?yla çe?itli analizler yap?lm??t?r. Uyarlama süreci, ölçe?in dilsel ve kültürel e?de?erli?ini sa?lamak için çeviri ve geri çeviri yöntemlerini içermi?tir. Yap? geçerlili?ini incelemek için, genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya ke?fedici faktör analizi (KFA) kullan?larak ölçe?in teorik yap?yla uyumu ara?t?r?lm??t?r.

Ayr?ca, ölçüt ba??ml? geçerlilik ba?lam?nda, **DSM-5 Bedensel Belirti Ölçe?i** puanlar?n?n, anksiyete, depresyon ve di?er somatizasyon ölçekleriyle beklenen yönde anlaml? korelasyonlar gösterdi?i rapor edilmi?tir. Bu yak?nsak geçerlilik kan?tlar?, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü destekler.

Güvenilirlik

Ölçe?in **güvenilirli?i**, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ile incelenmi?tir. Her ne kadar orijinal kaynak detayl? katsay?lar? içermese de, uyarlama çal??mas?nda ölçe?in hem genel popülasyonda hem de klinik örneklemlerde yüksek veya kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l?k gösterdi?i belirtilmi?tir. Bu yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?unu i?aret etmektedir.

Güvenilirlik kapsam?nda ayr?ca, ölçe?in zaman içinde tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test yönteminin de kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler, ölçe?in k?sa aral?klarla uyguland???nda benzer sonuçlar üreterek kararl?l???n? korudu?unu göstermi?tir.

Faktör Analizi

Sar?kavak ve arkada?lar?, Türkçe formun faktör yap?s?n? incelemi?lerdir. Orijinal ?ngilizce formun faktör yap?s?na benzer ?ekilde, Türkçe formun da **Bedensel Belirti Bozuklu?u** yap?s?n? temsil eden güçlü bir faktör yap?s?na sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak belirlenen alt boyutlar? veya tek boyutlu yap?y? destekleyip desteklemedi?ini ortaya koyar.

Faktör analizlerinin sonuçlar?, ölçe?in somatik belirti yo?unlu?u ve bu belirtilere yönelik bili?sel/duygusal tepkiler ?eklinde iki temel bile?eni ölçtü?ünü gösterebilir. Bu yap?, **Türkçe uyarlamas?n?n** klinik kullan?m için uygun bir psikometrik yap? sergiledi?ini ve kültürel ba?lamda

ARABPSYCHOLOGY.COM

da geçerlili?ini korudu?unu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Öz Bildirim Ölçe?i (Uyarlama)

Format: Derecelendirme format? (Genellikle 0'dan 4'e veya 0'dan 5'e kadar Likert tipi ölçek kullan?l?r.)

Language Available: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Klinik ve Genel Popülasyon

Age Group: Ergenler ve Yeti?kinler

Population Details: Türkçe uyarlama çal??mas?, 2017 y?l?nda Türkiye'deki üniversite ö?rencileri ve klinik örneklemler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Bireylerden, belirli bir zaman dilimi (genellikle son 7 gün) içinde deneyimledikleri her bir bedensel belirtinin ?iddetini veya s?kl???n? belirtmeleri istenir. Puanlar toplanarak genel bir **somatik belirti** yükü puan? elde edilir. Yüksek puanlar, daha fazla semptom s?k?nt?s?n? gösterir.

Anahtar Kelimeler

Somatoform Bozukluklar, Klinik De?erlendirme, Psikometri, Sar?kavak, Anadolu Psikiyatri Dergisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: talatsarikavak@gmail.com

Correspondence Address: Mevcut De?il (Sorumlu yazar: Talat Sar?kavak)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Talat Sar?kavak ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: dsm-5-bedensel-belirti-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Sar?kavak, T., Bal?kç?, K.,ve Aydemir, Ö. (2017). **DSM-5 Bedensel Belirti Ölçe?i** ile Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeklerinin Türkçe formlar?n?n geçerlilik ve güvenilirlikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 18*, 63-67. doi: 10.5455/apd.249949

DSM-5 Bedensel Belirti Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, telif haklar? nedeniyle bu platformda yay?mlanmamaktad?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme sistemi için lütfen orijinal kaynak makaleye veya sorumlu yazara ba?vurunuz. Ölçek, genellikle **DSM-5**'te belirtilen somatik s?k?nt? alanlar?n? kapsayan maddelerden olu?ur.

ARABPSYCHOLOGY.COM